

MATEŘSKÁ PŘI NÁHRADNÍM (TZV. SUROGÁTNÍM) MATEŘSTVÍ

Pro ženy, které nejsou schopny donosit své vlastní dítě, může být náhradní mateřství vhodnou alternativou k naplnění touhy po vlastním potomku. Náhradní matka je tedy žena, která svolí k zavedení embrya do své dělohy s úmyslem otěhotnět, dítě donosit a porodit, ale vzdát se rodičovských práv k tomuto dítěti a umožnit biologickým rodičům, aby si dítě osvojili. Je však důležité si uvědomit, že v české legislativě není náhradní mateřství podrobně upraveno, což může mít dopad i na pracovní právo a s tím spojené nemocenské a sociální dávky.

Peněžitá pomoc v mateřství je jednou z šesti dávek českého systému nemocenského pojištění (vedle nemocenské, ošetřovného, dlouhodobého ošetřovného, otcovského a vyrovnávacího příspěvku v těhotenství a mateřství). Peněžitá pomoc v mateřství náleží v souvislosti s péčí o novorozené dítě matce nebo otci dítěte nebo pojištěnci (muži či ženě), který převzal dítě do péče nahrazující péči rodičů na základě rozhodnutí příslušného orgánu.

Nárok na peněžitou pomoc v mateřství vzniká pouze za splnění dvou daných podmínek:

1. Žadatel o peněžitou pomoc v mateřství musí být v době nástupu na dávku nemocensky pojištěn (tj. z příjmu ze zaměstnání je odváděno pojistné na sociální zabezpečení), nebo musí trvat ochranná lhůta ze skončeného nemocenského pojištění.
2. Zároveň musí být splněna i druhá, specifická podmínka – být nemocensky pojištěn minimálně 270 dnů v posledních dvou letech před nástupem na tuto dávku (to je zhruba 9 měsíců nemocenského pojištění v rozložení dvou let). Tato podmínka nemusí být splněna jen u jednoho zaměstnavatele. V období dvou let lze sčítat doby z různých pojištění (zaměstnání). Peněžitou pomoc v mateřství můžete pobírat po dobu 28 týdnů (resp. 37 týdnů, pokud žena porodí dvojčata nebo více dětí), tedy zhruba 7 měsíců.

Česká legislativa je v současné době v naprostém legislativním vakuu stran řešení náhradního mateřství a aktuálně je možné vycházet pouze z platných zákonů. Náhradní mateřství není zákonem zakázáno, ale neexistují pro něj konkrétní

pravidla. Vzhledem k tomu, že náhradní mateřství není v legislativě České republiky upraveno, bude matkou dítěte vždy žena, která dítě porodila bez ohledu na biologické mateřství. Do rodného listu dítěte bude vždy zapsána náhradní matka. K osvojení musí dát souhlas oba právní rodiče, tedy otec a náhradní matka. Otec tak může učinit kdykoli po narození dítěte, náhradní matka však až po šestinedělí.

Pokud je náhradní matka provdána, je za otce dítěte považován její manžel. Při umělém oplodnění musí i on vyjádřit souhlas s tímto. Oba tak musí dát souhlas k osvojení dítěte. Pokud není náhradní matka provdána, učiní po úspěšném oplodnění na matrice prohlášení o otcovství a biologický otec se tak zapíše do rodného listu dítěte bezodkladně. Náhradní matka se dítěte po porodu vzdá a dítě je předáno otci a rovnou vychováváno svými biologickými rodiči.

Ke správnému postupu při náhradním mateřství je proto vhodné oslovit právní zástupce a zajistit si všechny potřebné dohody a proškolení dotčených osob.

Pro naše účely se statut náhradního mateřství dotýká i sféry pracovního práva a s tím spojených nemocenských a sociálních dávek. Biologická matka totiž do rozhodnutí o osvojení nebo alespoň svěřením dítěte do péče nahrazující péči rodičů nemůže čerpat u zaměstnavatele mateřskou a následně rodičovskou dovolenou. Aby tedy mohla ihned po převzetí dítěte otcem v porodnici o dítě pečovat, musí si v zaměstnání sjednat neplacené volno. S tím však zaměstnavatel nemusí souhlasit. Mateřská poporodní péče totiž primárně náleží ženě, která dítě porodila. Budoucí matka tak může dávku čerpat až po rozhodnutí soudu o osvojení, případně o rozhodnutí o svěřením dítěte do její péče.

Po uplynutí šestinedělí může začít peněžitou pomoc v mateřství čerpat otec na základě písemné dohody o převzetí dítěte do péče se ženou, která dítě porodila. Otec tak bude nucen po dobu čerpání této dávky přerušit práci.

Rodičovský příspěvek může čerpat i otec dítěte, který nemusí přestat s výdělečnou činností, pokud zajistí osobní celodenní péči o dítě jinou osobou, tedy typicky matkou z „objednatelského“ páru.

ASB Group Payroll Team

Klára Cowan
Head of Payroll

E: kcowan@asbgroup.eu
Phone: +420 224 931 366

IČ 47902728 / DIČ CZ47902728

SPOLEČNOST JE ZAPSÁNA V OBCHODNÍM REJSTŘÍKU VEDENÉM MĚSTSKÝM SOUDEM V PRAZE, ODDÍL C, VLOŽKA 54606.

THE COMPANY IS REGISTERED IN THE COMMERCIAL REGISTER ADMINISTERED BY THE MUNICIPAL COURT IN PRAGUE, SECTION C, INSET
54606